

ŚRODKI TRANSPORTU DROGOWEGO	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-82
	Wyposażenie elektryczne pojazdów samochodowych Zapalniczki elektryczne Wymagania i badania	3688-05
		Grupa katalogowa 0525

1. WSTĘP

Przedmiotem normy są wymagania i badania dotyczące zapalniczek elektrycznych składających się z gniazd i wtyczek z elementem grzejnym.

2. WYMAGANIA

2.1. Zgodność z dokumentacją. Gniazdo i wtyczka powinny być wykonane zgodnie z obowiązującą dokumentacją techniczną dla danego typu.

2.2. Wygląd zewnętrzny. Zewnętrzne powierzchnie zapalniczki nie powinny mieć uszkodzeń mechanicznych. Czołowa powierzchnia zapalniczki stanowiąca element dekoracyjny pojazdu powinna być gładka bez zanieczyszczeń.

2.3. Zamienność części. Wtyczki i gniazda zapalniczek tego samego typu powinny być wzajemnie zamienne. Wtyczki 12 V i 24 V powinny różnić się między sobą co najmniej przez wykonanie wyraźnego oznakowania 12 V lub 24 V.

2.4. Napięcie znamionowe. Zapalniczka elektryczna powinna być przystosowana do pracy w instalacji elektrycznej o napięciu znamionowym 12 V lub 24 V oraz przy zmianach tego napięcia w zakresie od 90 do 125 %.

2.5. Pobór prądu przez zapalniczkę powinien być nie większy niż 10 A dla zapalniczki 12 V i nie większy niż 5 A dla zapalniczki 24 V.

2.6. Działanie

2.6.1. Siła potrzebna do wciśnięcia wtyczki w gniazdo¹⁾ w celu nagrzania elementu grzejnego nie powinna być większa niż 50 N.

2.6.2. Samoczynne zwolnienie zaczepów pozwalające na wyjęcie wtyczki i użycie jej do zapalenia papierosa powinno nastąpić po upływie $8 \div 20$ s od wciśnięcia wtyczki w gniazdo i w tym czasie żarnik powinien osiągnąć temperaturę nie mniejszą niż 760 °C. Barwa żarnika powinna być jednolita, jasnoczerwona bez jaśniejszych miejsc świadczących o miejscowych przegrzaniach spirali grzejnej.

2.6.3. Wyjmowanie wtyczki z gniazda po zadziałaniu mechanizmu zwalniającego powinno następować przy użyciu siły w granicach od 5 do 30 N. Wtyczka nie powinna być wyrzucana samoczynnie poza gniazdo po zwolnieniu zaczepów.

2.6.4. Powtarzalność działania. Przy powtórnym włączeniu zapalniczki, po upływie 40 s od ostatniego wyłączenia, wtyczka powinna pozostawać w położeniu włączonym do normalnego nagrzania się spirali.

2.6.5. Temperatura powierzchni zewnętrznych gałki zapalniczki po 60 s stygnięcia żarnika nie powinna być większa niż 50 °C.

2.7. Przeciążalność cieplna¹⁾. Temperatura powierzchni zewnętrznych obudowy zapalniczki po 30 min wymuszonego przetrzymywania wtyczki w pozycji załączenia nie powinna być większa niż 150 °C.

2.8. Wytrzymałość na wilgotne gorąco stałe. Zapalniczka powinna być odporna na działanie wilgotnego gorąca przez 24 h w warunkach podanych w PN-73/E-04550.03.

2.9. Rezystancja izolacji zapalniczki w stanie zawilgoconym nie powinna być mniejsza niż 0,5 MΩ.

2.10. Wytrzymałość elektryczna izolacji. Zapalniczka powinna wytrzymywać w ciągu 60 s napięcie przemienne sinusoidalne o wartości 500 +25 V i częstotliwości 50 Hz dla izolacji obwodów w stanie zawilgoconym.

2.11. Obudowy ochronne. Zapalniczka powinna mieć obudowę typu IP00 lub IP05 wg PN-79/E-08106.

2.12. Odporność i wytrzymałość na działanie obniżonej i podwyższonej temperatury. Zapalniczki powinny być przystosowane do przebywania i pracy w temperaturach wg PN-77/S-76001 p. 2.2.2 tabl. 1.

2.13. Powłoki ochronne i dekoracyjne — wg BN-74/3602-01 oraz wg dokumentacji technicznej.

2.14. Wytrzymałość na drgania — wg PN-76/S-76001 p. 2.2.4.

2.15. Wytrzymałość mechaniczna zamocowania zacisków — wg PN-77/S-76001 p. 2.3.4.

¹⁾ Wymaganie nie dotyczy zapalniczek wprowadzonych do produkcji przed terminem obowiązywania normy.

Zgłoszona przez Przemysłowy Instytut Motoryzacji
Ustanowiona przez Dyrektora Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Podstaw Technologii
i Konstrukcji Maszyn dnia 20 września 1982 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 kwietnia 1983 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 1/1983 poz. 2)

2.16. Trwałość zapalniczki powinna wynosić 10000 cykli¹⁾ działania.

2.17. Cechowanie. W miejscu określonym w dokumentacji technicznej wyrobu należy w sposób trwały podać:

- znak wytwórni,
- typ wyrobu lub numer wyrobu,
- napięcie znamionowe,
- rok i miesiąc produkcji.

3. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

Pakowanie, przechowywanie i transport — wg PN-77/S-76001.

4. BADANIA

4.1. Program badań

4.1.1. Rodzaje i zakres badań — wg tabl. 1.

Tablica 1

Lp.	Rodzaje badań	Zakres badań		Wymagania wg	Opis badań wg
		pełne	niepełne		
1	2	3	4	5	6
1	Sprawdzenie zgodności z dokumentacją	+	+	2.1	4.4.1
2	Sprawdzenie wyglądu zewnętrznego i cechowania	+	+	2.2 2.17	4.4.2
3	Sprawdzenie zamienności	+	+	2.3	4.4.3
4	Sprawdzenie działania	+	+	2.4 2.5 2.6	4.4.4
5	Sprawdzenie przeciążalności cieplnej	+	-	2.7	4.4.5
6	Sprawdzenie wytrzymałości na wilgotne gorąco	+	-	2.8	4.4.6
7	Sprawdzenie rezystancji izolacji	+	-	2.9	4.4.7
8	Sprawdzenie wytrzymałości elektrycznej	+	+	2.10	4.4.8
9	Sprawdzenie obudów ochronnych	+	-	2.11	4.4.9
10	Sprawdzenie odporności i wytrzymałości na działanie obniżonej i podwyższonej temperatury	+	-	2.12	4.4.10
11	Sprawdzenie powłok ochronnych i dekoracyjnych	+	-	2.13	4.4.11

cd. tabl. 1

Lp.	Rodzaje badań	Zakres badań		Wymagania wg	Opis badań wg
		pełne	niepełne		
1	2	3	4	5	6
12	Sprawdzenie wytrzymałości na drgania	+	-	2.14	4.4.12
13	Sprawdzenie wytrzymałości mechanicznej zamocowania zacisków	+	-	2.15	4.4.13
14	Sprawdzenie trwałości	+	-	2.16	4.4.14

znak + oznacza badanie, które należy przeprowadzić, znak - oznacza badanie, którego nie przeprowadza się.

4.1.2. Badania niepełne (odbiorcze) należy przeprowadzać przy odbiorze każdej partii zapalniczek.

4.1.3. Badania pełne (okresowe) — wg PN-77/S-76001 z tym, że należy je przeprowadzać w odstępach nie dłuższych niż 12 miesięcy.

4.1.4. Badania kwalifikacyjne — wg PN-77/S-76001.

4.2. Kontrola jakości

4.2.1. Skład i licznosc partii. Przed przystąpieniem do badań wyroby należy podzielić na oddzielne partie składające się z zapalniczek tego samego rodzaju i wielkości. Licznosc partii powinna być ustalona przez odbiorcę w porozumieniu z producentem i nie powinna przekraczać 10000 sztuk.

4.2.2. Sposób pobierania próbek. Do badań niepełnych należy z partii zapalniczek przedstawionej do odbioru pobrać losowo wg PN/N-03010 próbkę o licznosci podanej w planach badania wg 4.2.5.

Do badań pełnych należy z partii zapalniczek, która przeszła badania niepełne z wynikiem pozytywnym, pobrać w sposób losowy na ślepo 3 próbki o licznosci trzech wyrobów każda.

Poszczególne próbki należy poddać następującym badaniom:

a) pierwsza próbka — badania wg tabl. 1 lp. 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 14,

b) druga próbka — badania wg tabl. 1 lp. 1, 2, 3, 4, 7, 11, 12,

c) trzecia próbka — badania wg tabl. 1 lp. 1, 2, 3, 4, 5, 13.

Do badań kwalifikacyjnych należy pobrać próbki o licznosciach ustalonych między producentem i odbiorcą.

4.2.3. Poziom kontroli przy badaniach niepełnych — II ogólny wg PN-79/N-03021 tabl. 1.

4.2.4. Wadliwosc dopuszczalna przy badaniach niepełnych — maksimum 1,5 %.

4.2.5. Wybór i stosowanie planów badania przy badaniach niepełnych — plany jedno- lub dwustopniowe. Plany badania jednostopniowe dla kontroli normalnej wg tabl. 2.

Wybór i stosowanie planów badania dla kontroli obostrzonej i ulgowej oraz warunki przejścia wg PN-79/N-03021.

¹⁾ Dla zapalniczek wprowadzonych do produkcji przed terminem obowiazywania normy wymagana jest trwałość 5000 cykli.

Tablica 2

Liczność partii	Liczność próbek	Dopuszczalna liczba sztuk niedobrych w próbce
sztuk		
281 ÷ 500	50	2
501 ÷ 1200	80	3
1201 ÷ 3200	125	5
3201 ÷ 10000	200	7

4.3. Warunki przeprowadzania badań — wg PN-77/S-76001 p. 4.4 z tym, że badania elektryczne zapalniczki należy wykonać przy napięciu $14 \pm 0,3$ V lub $28 \pm 0,3$ V.

4.4. Opis badań

4.4.1. Sprawdzenie zgodności z dokumentacją. Podczas badań niepełnych należy sprawdzić wymiary przyłączeniowe podane na rysunku, natomiast podczas badań pełnych należy sprawdzić wymiary dowolnej części.

Zgodność użytych materiałów z wymaganiami dokumentacji sprawdza się na podstawie atestów materiałowych.

4.4.2. Sprawdzenie wyglądu zewnętrznego i cechowania należy wykonywać wzrokowo bez użycia optycznych przyrządów pomiarowych.

4.4.3. Sprawdzenie zamienności polega na przemieszaniu wtyczek i gniazd zapalniczek określonego typu, skompletowaniu ich, a następnie sprawdzeniu wymagań wg 2.6.1, 2.6.2 i 2.6.3. Dopuszcza się w razie potrzeby regulację elementów sprężystych.

4.4.4. Sprawdzenie działania polega na:

a) sprawdzeniu funkcjonowania zapalniczki przy zmianach napięcia znamionowego wg 2.4,

b) pomiarze poboru prądu wg 2.5 w ciągu 2 s od załączenia wtyczki,

c) pomiarze dynamometrem siły potrzebnej do załączenia wtyczki wg 2.6.1,

d) pomiarze czasu zadziałania mechanizmu zwalniającego element grzejny, pomiarze temperatury żarnika np. pirometrem optycznym i ocenie barwy wzorcowej żarnika wg 2.6.2,

e) pomiarze siły potrzebnej do wyjęcia wtyczki po zadziałaniu mechanizmu zwalniającego i obserwacji zachowania się wtyczki w gnieździe wg 2.6.3,

f) trzykrotnym załączeniu wtyczki wg 2.6.4 i sprawdzeniu wymagań wg 2.6.2,

g) pomiarze temperatury metalowych zewnętrznych części gniazda zapalniczki od strony czołowej wg 2.6.5.

W badaniach niepełnych należy sprawdzać wymagania wg 2.6.1, 2.6.2 i 2.6.3.

4.4.5. Sprawdzenie przeciążalności cieplnej. Działającą siłą wzdłuż osi zapalniczki należy wtyczkę doprowadzać do wyczuwalnego trwałego oporu w gnieździe i przetrzymać w pozycji załączenia przez 30 min.

W czasie badania należy mierzyć temperaturę zewnętrznych części obudowy. Wynik badania należy uznać za dodatni, jeśli temperatura obudowy nie będzie wyższa niż 150 °C.

Odkształcenie się przezroczystej osłony żarówki podświetlającej nie dyskwalifikuje wyrobu.

4.4.6. Sprawdzenie wytrzymałości na wilgotne gorąco stałe — wg PN-73/E-04550.03 próba Ca przez 24 h. Po próbie zapalniczki powinny spełnić wymagania wg 2.6 i 2.9.

4.4.7. Sprawdzenie rezystancji izolacji należy przeprowadzać wg PN-77/S-76001 p. 4.5.14, po próbie 4.4.6, nie później niż 5 min po wyjęciu wyrobu z komory.

4.4.8. Sprawdzenie wytrzymałości elektrycznej izolacji należy przeprowadzać przy użyciu transformatora o mocy co najmniej 0,5 kVA nie później niż 5 min po wyjęciu zapalniczki z komory w badaniach wg 4.4.6.

Podczas badań niepełnych sprawdzenie przeprowadza się w stanie suchym w ciągu 5 s. Wynik badań należy uznać za dodatni, jeśli nie nastąpiło przebicie izolacji lub wyładowanie powierzchniowe.

4.4.9. Sprawdzenie skuteczności obudów ochronnych — wg PN-79/E-08106. Badanie należy przeprowadzać na wyrobach zamocowanych w położeniu pracy z obudowami jak na pojeździe.

4.4.10. Sprawdzenie odporności i wytrzymałości na działanie obniżonej i podwyższonej temperatury należy przeprowadzać wg PN-77/S-76001 p. 4.5.4. Po próbie zapalniczki powinny spełniać wymagania wg 2.6 oraz nie powinny wykazywać uszkodzeń.

4.4.11. Sprawdzenie powłok ochronnych i dekoracyjnych — wg BN-74/3602-01. Dla zapalniczek z obudową IP05 należy przeprowadzić dla kompletu gniazdo i wtyczka próbę odporności na działanie mgły solnej przez 96 h wg PN-76/H-04603.

4.4.12. Sprawdzenie wytrzymałości na drgania należy przeprowadzać przy przyspieszeniu wg PN-77/S-76001 p. 2.2.4, częstotliwości 50 Hz i liczbie drgań 10^6 wzdłuż każdej z głównych osi. Podczas prób kwalifikacyjnych częstotliwość drgań powinna zmieniać się od 20 do 200 Hz.

W warunkach próby należy sprawdzić wymagania wg 2.6 oraz pewność mocowania wyrobu, jego części składowych i zacisków.

4.4.13. Sprawdzenie wytrzymałości mechanicznej zamocowania zacisków — wg PN-77/S-76001 p. 4.5.16.

4.4.14. Sprawdzenie trwałości zapalniczek należy przeprowadzać na stanowisku badawczym wyposażonym w napęd o ruchu posuwisto-zwrotnym działającym wzdłuż osi zamocowanych zapalniczek. Załączanie zapalniczki powinno być wykonywane przez pośredni element elastyczny z siłą wg 2.6.1.

Cykl obejmujący załączenie, wyzwolenie i studzenie do temperatury zbliżonej do temperatury otoczenia powinien trwać nie krócej niż 2,5 min.

Dopuszcza się w czasie próby:

— rozszerzenie zakresu zadziałania mechanizmu zwalniającego w granicach $8 \div 22$ s,

— wymianę żarówki podświetlającej,

— odkształcenie spirali grzejnej w kierunku osiowym pod warunkiem zachowania prawidłowej pracy zapalniczki,

— co każde 1000 cykli obrócenie wtyczki o kąt $15^\circ \div 20^\circ$,

— co 500 cykli czyszczenie powierzchni styków i regulację czasu nagrzewania elementu grzejnego.

Po próbie zapalniczka powinna być zdolna do dalszej pracy.

4.5. Ocena wyników badań

4.5.1. Wynik badań pełnych należy uznać za dodatni, jeżeli próby wymienione w tabl. 1 na pobranych próbkach dadzą wynik dodatni. Jeżeli którakolwiek próba dała wynik ujemny na którejkolwiek zapalniczce, próbę należy przeprowadzić powtórnie na próbce o podwójnej liczbie zapalniczek pobranych ponownie do badań. Jeżeli powtórna próba da wynik dodatni, to wynik badań pełnych należy uznać za dodatni.

Wynik badań powinien być dostarczony odbiorcy na jego żądanie.

4.5.2. Wynik badań niepełnych należy uznać za dodatni, jeśli w zakresie badań niepełnych wg tabl. 1 liczba sztuk niedobrych z pobranej do badań próbki wg 4.2.2 nie przekroczy liczby podanej w tabl. 2.

4.6. Zaświadczenie wytwórcy o wynikach badań. Do partii wyrobów uznanych przez wytwórcę za zgodną z wymaganiami niniejszej normy powinno być dołączone zaświadczenie zawierające co najmniej:

- a) nazwę i adres wytwórni,
- b) typ wyrobu,
- c) wielkość partii,
- d) datę odbioru i znak KT,
- e) stwierdzenie zgodności wykonania wyrobów z wymaganiami normy.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Przemysłowy Instytut Motoryzacji, Warszawa.

2. Normy związane

PN-73/E-04550.03 Wyroby elektrotechniczne. Próby środowiskowe. Próba Ca — wilgotne gorąco stałe

PN-79/E-08106 Obudowy urządzeń elektrotechnicznych. Stopnie ochrony. Podział, wymagania i badania

PN-76/H-04603 Korozja metali. Badanie laboratoryjne przyspieszone w obojętnej mgłę solnej

PN/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór sztuk do próbek

PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania

PN-77/S-76001 Wyposażenie elektryczne pojazdów samochodowych. Ogólne wymagania i badania

BN-74/3602-01 Powłoki metalowe i konwersyjne na wyrobach przemysłu motoryzacyjnego. Wymagania i badania

3. Normy i dokumenty zagraniczne

Włochy FIAT 9.93660 Accendisigari elettrici

SAE J563B 6-and 12-Volt Cigar Lighter Receptacles

Warunki techniczne do rys. Nr 1874536 M91 firmy Massey Ferguson, Warunki techniczne do rys. Nr M910 1050 firmy STEYR

4. Symbol wyrobu wg SWW — 1139-520.

5. Autor projektu normy — mgr inż. Stanisław Woś, Przemysłowy Instytut Motoryzacji, Warszawa.